

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrstakstjóri: Krisjan Dahl
Bládfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindsenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

oddagrein

Israel og vit

TIBETUR hava javnaðarflokkar, ikki minst í Norðurlondum, verið Israel ein dyggur stuðul. Í veruleika... num er bert neyðugt at nevna eitt dømi fyri at vísa støðuna hjá t.d. danska javnaðarflokkinum. Undir eini av miðeysturkreppunum í 70-unum varð tætt við at Danmark, og eisini vit, vórðu rakt av arabiskum oljuboikotti. Orsøkin var tann, at Anker Jørgensen sum danskur forsætisráðgjafi, tá harðast gekk á, tók eina greiða støðu fyri Israel mótevnis arabaralondunum, sum hann segði ætlaðu »at reka israelsmenn í havið«. Holland víst sínum sosialdemokratiska forsætisráðgjafi kom tá í nærum somu støðu. Tá hugsað verður um ta lagnu, sum jødum hevur verið fyri sum syndabukkar gjøgnum øldir er tað ein sjálfvígja, at Israel verður stuðlað, og hevur føroyski javnaðarflokkurin somu støðu.

MEN HETTA merkir ikki, at tað ikki skal kunna bera til at finnast at í israelska stjórnpolitikkinum. Tað er jú vinur, sum vomm sær, og nógvir av vinum Israels hava jú funnist t.d. at búsetingarpolitikkinum á vestara árabakka. Annað dømi er, at funnist hevur verið at innrásini í Libanon, sum av mongum í dag verður ássannað at vera eitt mistak, tað hon ikki igav Israel tann frið, sum ætlanin var við henni. Millum teir sum hava funnist at hesum og øðrum víðurskiftum eru bæði vinstra- og høgravend. Sum t.d. Poul Schlüter, tað han var á almennari vitjan í Israel.

VINIR Israels meta, at einasti møguleiki fyri at fáa frið í lag í Miðeystri er at fáa samráðingar í lag millum teir stríðandi partarnar har. Eitt stríðsmál hevur verið í hvønn mun PLO skal vera við í hesum samráðingum. Men her hava bæði høgra- og vinstravend verið í samband við PLO við tí endamáli at ávirka teir til at víðurkenna Israel og á henda hátt at fáa bæt um møguleikarnar fyri friði.

JAVNAÐARLEIÐARAR í Norðurlondum hava hitt leiðaran í PLO, og avtala varð nakað samstundis gjerd um ein fund millum umboð fyri PLO og umboð fyri bretska stjórnina. Hesin fundur varð seinni avlýstur, men tað segðist ikki at vera við tí góða viljanum hjá Thatcher, sum hevði virkað fyri, at fáa ein slíkan fund í lag.

TÍ ER tað nógv fyri ferð eftir ferð at fáa brikslari í Dagblaðnum, at javnaðarmenn skuldu vera figgindar Israels, sum tað kemur til sjónar í »lesrabrævi« 22. juli. Tað skilst tó rættliga tyðiliga á orðalagnum, at brævskrivarini er ein oddamaður í ungmannafelagsskapinum hjá fólka-flokkinum. Hann sigur m.a.:

»ALLIR... javnaðarmenn hava lovfriða yvirgangsmanninum og fastistinum Yassir Arafat fyri tí, sum hannstendur fyri — hesin blóðdálkaði fastistiskviðingur... Abu Nidal, Moamar Gaddafi og aðrir fastistiskviðingur fíndar fíndar fíndar dag og dagliga viðhald frá sosialistum... Nidal, Arafat og Gaddafi kunnu eisini eiga (og svelgja)... Sosialin... fyri mær...«

SLÍKUM ber als ikki til at svara uppá, men visir hetta, hvussu blind fanatismi

verður uppalld innan fólka-flokkin. Vit kunnu sanniliga »gleða« okkum til nýggja ættarliðið rættuliga hevur vírtikið flokkin. Men hetta eru tey sjármíð, sum verða potað niður í ungdomin, og so kann ein gleðast ella ógvast yvir, hvussu »væll« hetta fruktar.

ANNARS kann verða nevnt, at ikki er Gaddafi stórri »fastistiskur grísur« enn so, at tað umboð fyri libysku sendistovuna vóru í Føroyum fyri nøkrum árum síðan, vóru hesi vælkomnir gestir á Dagblaðnum, og fólka-floksmenn lótu seg gleðiliga beverta av hesum umboðum fyri vertinum hjá einum øðrum »fastistiskum grís«, nevniliga stóra yvirgangskroppinum Abu Nidal, sum virkar út frá Libya. Vit vilja tað ikki nýta hetta til at prógva nað sum helst. Neyðugt er at hava samband yvir landamærk, eisini við slíkar, sum ein metir sum yvirgangskroppar, men sigur hetta tað nakað um, hvussu konsekvant fólka-flokkurin er í sínum politikki.

DAGBLAÐIÐ skal hava tøkk fyri, at tað stuðlar Israel. Men tað er tó munur á, hvat ið læiggur aftanfyri. Tá Anker Jørgensen á sinni alment vardi Israel var hetta við vanda fyri, at tað kom at kosta. Nevniliga, at vit øll somul komu at sita keld. Og var mangur, eisini í Føroyum, sum bævaði um, at Anker ikki dugdi at halda gák. Men tað er stuðul, sum kann kosta, ið telur.

Í DAGBLAÐNUM verður stuðulin til Israel fylgdur upp av einum markleysum hatrí og grundleysari brikslan um »jiddahtur«. Orsøkin man vera tann, at aftanfyri er ein ótespilig spekulatið í teirri víðing, sum mong út frá einum andaligum sjónarmiði hava fyri jødum og Israel. Men tað er júst hetta hatrí og henda fanatismi, sum hon t.d. kemur til sjónar í blaðnum 22. juli, sum hevur kostað jødum so ómetiliga dýrt, soleiðis sum vit eisini súa tað í Shoah.

NÚPASSAR tað ikki inn í myndina hjá hesum fanatíkarum, at tann, sum gjørdi Shoah var vinstrahallur. Fyri okkum merkir hetta einki, tí hesir ræðuleikar vóru av einum slíkum slag, at her skuldu vinstra- og høgrahall í hvussu er verið samd um, at slíkir ræðuleikar hava ikki sæð sín líka, og tí áttu allar góðar kreftir at forða fyri kreftum, sum á nakan hátt kunnu minna um sjónarmiðini hjá nasistum.

HIN VEGIN passar tað væl inn í okkara heimsmynd, at Dagblaðið í stríð við veruleikan skal gera figgindaskap móti Israel til leitt »sosialistisk« fyrbrigdi. Sum ein liður í hesi veruleikafalsing verður nú eisini roynt at káva út yvir ógerðirnar hjá Hitler, sum vit vístu á í eini oddagrein herfyri. Orsøkin kann væl vera tann, at Dagblaðið ferir júst sama politikk móti »sosialistum« sum Hitler og nasistarnir ferdu móti teimum vinstrahallu, ikki bert í Týsklandi, men t.d. eisini í Danmark. Og tað er jú »ringur fuglur, sum drýtur í egði reiður!«

VÍÐURSKIFTINI í Miðeystri eru so fløkt, at tey verða í hvussu er ikki ígreidd við fanatismu. Tað er Libanon besta dømi um. Tí er bert at vóna, at tað skal eydnast hjá teimum, sum virka fyri eini samráðingarloysn, so Israel skal verða tryggjað frið, men eisini so, at tryggjað verður palestínarum mannsømandi kor. Hetta kann bert verða gjørt av hóvligum kreftum hjá báðum partum.

»Faroe Prawns« onga onga kvotu tikið frá »Hvilvtenni«

Dagblaðið ber sum ikki einaferð rong tíðindi um Faroe Prawns.

I mai 1987 fingi fyra føroysk feløg fyrispurning frá kanadiskum felag — New Foundland Trading umboðað av Steinar Engeset — hvørt tey høvdu áhuga fyri at roynt var at útvega fiskiloyvi í Kanada. Í fyrsta umfari tyktist treytin vera at skipini skuldu undir kanadískt flagg, men seinni slepti kanadiska stjórnin hesum kravi.

Tilboðið um rækjukvotu er hvørki komið til ella ígjøgnum Føroya Landsstýri, men hava felögin hvørt sær samráðst við

teir kanadisku loyvishavarnar.

Tað eydnaðist reiðarinum hjá »Faroe Prawns« at fáa eina avtalu í lag, og hvi Hvilvtenni ikki hevur fingið kvotu kann Dagblaðið spyrja teir sjálvar um, sjálvar kundi eg hugsað mær at tey ógvuliga negativu úttalilsini í útvarpinum um kanadiumenn kann hava gjørt sitt til.

»Faroe Prawns« fiskar av eini kvotu sum inuitarnir — Labrador Inuit Development Compagny« hava fingið tillutað frá kanadisku stjórnini, og eftirsum hetta er fyrsta árið hetta felagið fær kvotu so kann »Faroe Prawns« av góðum grund-

um ikk ihava tikið nakra kvotu frá Hvilvtenni.

»Faroe Prawns« var heldur ikki hvørki fyrsta ella einasta skipið sum hevur fingið kvotu í Kanada — men hetta vita teir á Dagblaðnum. —

Høgifossur var fyrsta føroyska skipið sum fekk kvotu og síðan kom Artic Viking og so sum tað triðja »Faroe Prawns«.

At heldur ikki Høgifossur ella Artic Viking hava fingið sitt loyvi ígjøgnum landsstýrið rokni eg við at Dagblaðið kann fáa váttað hjá reiðarinum hjá teimum báðum skipunum.

Signar Dam

Nú er ólógligt at flyta vápn til Suðrafrika

Kann revsast upp til fyra ára fongsul

Sjálvst um lögtingið ikki hevur sett nakað forboð fyri samhandli við Suðrafrika, verða møguleikarnir fyri slíkum samhandli nakað skerðir 13. august. Tí tað koma í gildi tvær fyriskipanir, ið seta forboð fyri handli og flutningi av vápnum, hernaðarútgørd og lutum til hernaðarútgørd.

Tær báðar fyriskipanirnar vórðu settar í gildi í Danmark ávíkavist í 1978 og 1982. Og í Dimmu 16. juli stóð lýsing um, at tær koma í gildi í Føroyum fyra vikur eftir kunngerðina, t.v.s. 13. august.

Fyriskipanirnar byggja á eina lóg, sum kemur í gildi samstundis. Henda lóg kom í Danamrk í 1967. Tan lógin sigur, at við limaskapi sínum í ST hevur Danmark skyldu til at fylgja teimum avgerðum, ið ST tekur í trygdarráðnum. Í 197 samtykti trygdarráðið at seta forboð fyri vápnafutningi, og tað er hetta forboð, ið nú kemur í gildi í Føroyum.

Bæði at selja og royna at selja hernað-

arútgørd til Suðrafrika, fólk og fyrstakur og eisini fyrstakur, sum leiddar verða frá Suðrafrika verður forboðið. Umfatað er øll hernaðarútgørd, eykalutir o.t. Samstundis sum tað eisini verður forboðið at flyta hernaðarútgørd til Suðrafrika. At samstarva við Suðrafrika um framleiðsluav kjarnorkuvápnur er nevnt í somu fyriskipan.

Henda fyriskipanin fær neyvan ta stóru ávirkan á víðurskiftini í Føroyum, tí vit hava ikki nakra vápnafraframløslu.

Men hin fyriskipanin er eitt iskoyti til ta

fyrru, og hon sigur, at ein skipsførari, sum er sendur við hernaðarútgørd í lastini til Suðrafrika, skal boða reiðara sínum frá og síðani biða aftur eftir boðum frá honum.

Fyriskipanin sigur, at brot á hana kann revsast við upp til trý ára fongsul. Upp til fyra ár kann revsingin verða fyri at bróta avgerðir og forboð, ið landið hevur skyldu til at halda vegna limaskap sín í ST. Reglan við teimum fyra árunum er komin við broyting í revslógin.

randi

Bæði Hilmar Jan og Jógvan Sundstein

Nú er ringt skil úti í Nesinum. Bæði Hilmar Jan og Jógvan Sundstein hava biðið Landsstýrið lagt frá sær.

Stúrin